

Sántáné Madlovics Erzsébet

A pénzügyi döntések formái; az eszköz és forrásszerkezet egyeztetése

A követelménymodul megnevezése:

Pénzügyi feladatok

A követelménymodul száma: 1969-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-009-50

A PÉNZÜGYI DÖNTÉSEK FORMÁI; AZ ESZKÖZ ÉS FORRÁSSZERKEZET

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

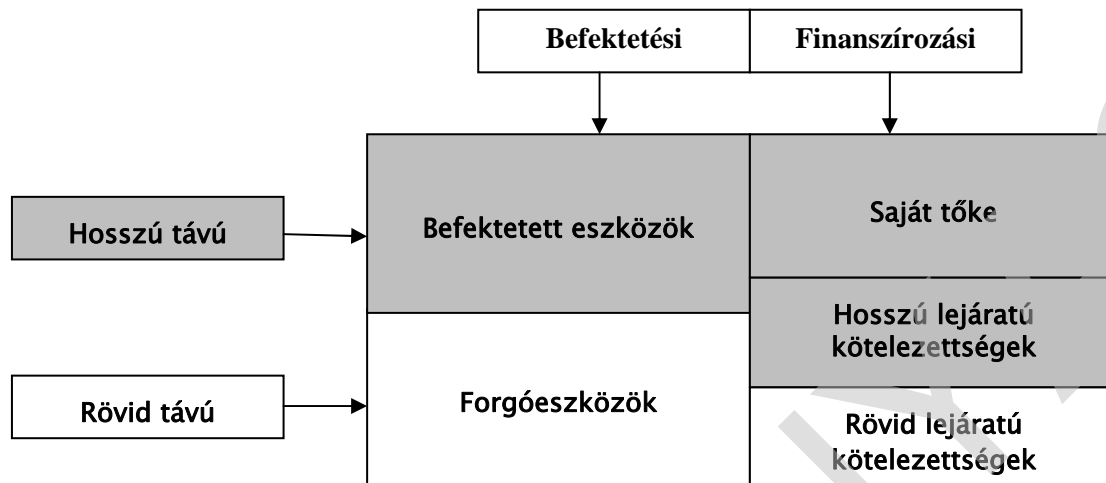
1. Ön egy induló vállalkozásnál dolgozik. A vállalkozás beindításához és működtetéséhez pénzre van szükség. A rendelkezésre álló pénzből különféle eszközöket kell vásárolni, azaz a tőkét be kell fektetni. Gondolkodjon el, milyen döntéseket kell meghozni?
2. A vállalkozásnál, ahol dolgozik a könyvelési és adóbevallási programok kezelése nagyobb kapacitású és korszerűbb gépparkot igényel, ezért számítógépeket terveznek vásárolni. Döntsen a finanszírozási forrás lehetőségeiről! A döntés meghozatalánál milyen szempontokat kell érvényesíteni?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A vállalkozás gépet szeretne vásárolni. A menedzsmentnek a következő szempontokat kell figyelembe venni:

- a beruházással elérhető hozamok,
- a finanszírozás formája,
- a beruházás által igényelt tartós forgóeszköz–szükséglet,
- a készlettartás problémája,
- az elérhető hozamok megosztása a tulajdonosok között, illetve a vállalkozásba történő visszaforgatása.

A vállalkozás menedzsmentje nap mint nap pénzügyi döntéseket hoz. Döntései változást idéznek a vállalkozás eszközeiben, forrásaiban, vagy mindkettőben.

1. ábra: A vállalkozások pénzügyi döntései¹

Az ábra alapján megállapítható, hogy a *pénzügyi döntések időtartam* szerint **hosszú–, illetve rövid távúak** lehetnek. Választ adnak arra, hogy a vállalkozás gazdálkodását az adott döntések milyen időtávon befolyásolják. A hosszú távú pénzügyi döntések a vállalkozás gazdálkodására hosszabb távon vannak hatással. Ezek a döntések a befektetett eszközökre és azok finanszírozásának lehetőségére utalnak. A rövid távú pénzügyi döntések a vállalkozás folyamatos működését befolyásolják azáltal, hogy a forgóeszköz beszerzésre és annak finanszírozási forrására vonatkoznak.

A vállalkozás menedzsmentjének **befektetési döntései** arra irányulnak, hogy immateriális javakat, tárgyi eszközöket vásároljon, vagy pénzügyi befektetésekből biztosítsa a tulajdonosok vagyonának növelését, azaz ezek a döntések a vállalkozás vagyonszerkezetére vannak hatással. A vállalkozás gazdálkodási tevékenységét csak úgy tudja garantálni, ha rendelkezik készletekkel és a bankszámláján lévő pénzeszközzel. A befektetési döntések mellé finanszírozási forrást kell biztosítani. A **finanszírozási döntések** arra adnak választ, hogy a vállalkozás milyen forrásból pl. saját vagy idegen, és milyen struktúrában szerezze be az eszközöket.

Amennyiben a vállalkozás hibás rövid távú pénzügyi döntést hoz, azok rövid időn belül korrigálhatóak. Ugyanakkor a „rossz” befektetési döntés a vállalkozás tevékenységére hosszabb ideig negatív hatással van, gondoljunk a befektetési ráfordítások nagyságára.

¹ Illés Ivánné dr.: Vállalkozások pénzügyi alapjai Saldo. 2007. 9. o

Összefoglalva:

A vállalkozás menedzsermentjének döntenie kell, hogy a zavartalan gazdasági tevékenység működéséhez, valamint a vállalkozás piaci értékének növelése érdekében milyen befektetés valósuljon meg.

Döntenie kell arról, hogy a befektetésekhez, milyen finanszírozási forrásokat rendeljen.

Az időtáv tekintetében beszélhetünk:

- hosszú távú befektetési döntésekről,
- hosszú távú finanszírozási döntésekről, és
- rövid távú pénzügyi döntésekről.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. **Ön otthon is vállal könyvelést. Szüksége van egy nagyobb kapacitású számítógépre, és szeretne venni egy laptopot is. Gondolja át milyen finanszírozási lehetőségei vannak.**

Gondolatébresztő!!!

Van megtakarított pénze?

Rendelkezik bankszámlájához kapcsolt hitelkerettel?

Van hitelkártyája (hitelszámlája)?

Amennyiben hitelt vesz fel, milyen időintervallum alatt várható, hogy vissza tudja fizetni a tartozását?

2. **Gondolja végig a következő témákat**

- a vállalkozás beindításának feltételei (eszközök, pénz)
- az eszközök megtérülése (éven belül, éven túl)
- az eszközök (befektetett és forgóeszközök) megszerzéséhez szükséges pénz (tőke) biztosítása
- saját és idegen tőke (ki finanszírozzon)
- a tőke lejáratja (éven belül, éven túl)
- döntési problémák felvetése a vállalkozások finanszírozásával kapcsolatosan

3. **Már megszerzett kompetenciák alkalmazása**

Mutassa be egy könyvelőiroda eszközeit és forrásait!

Rendszerezze az eszközöket aszerint, hogy azok milyen finanszírozási forrást igényelnek.

4. **Fogalmak és meghatározások:**

Finanszírozás: a vállalkozás pénzzel való ellátása.

Befektetési döntések: a vállalkozás vagyonstruktúrájára irányuló döntés.

Finanszírozási döntés: az eszközök-beszerzésekhez rendelt források.

Hosszú távú befektetési döntések: a befektetés egy éven túli megtérülésű eszközökbe.

Hosszú távú finanszírozási döntések: az éven túli befektetések forrásai.

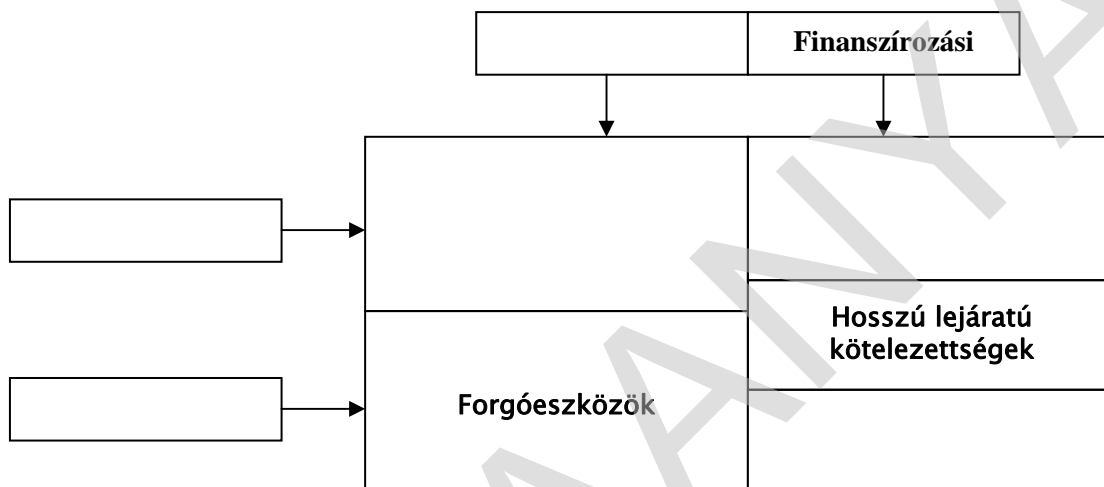
Rövid távú pénzügyi döntések: a forgótőke, azaz a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek összhangjáról hozott döntések annak érdekében, hogy a vállalkozás a gazdálkodási tevékenységét zavartalanul folytathassa.

MUNKKANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

Az alábbi ábra a vállalkozások pénzügyi döntéseinek formáit mutatja be. Töltse ki értelemszerűen a hiányzó cellákat, és satírozza be a hosszú távú döntéseket!

1. feladat

2. feladat

A heti munkacsoport megbeszélésen a pénzügyi osztály vezetője ismertette a menedzsment döntéseit a vállalkozás további működésére és fejlesztési lehetőségeire vonatkozóan:

1. A vállalkozás 3 db számítógépet vásárol 450 000 Ft/db áron.
2. A nyomtatókat nem cserélik le, de festépatront rendelnek.
3. A festépatron árát a bankszámláról egyenlítik ki.
4. A számítógép vásárlásához igénybe veszik a bank kedvezményes kamatozású hitelét, két év futamidőre.
5. A vállalkozás anyagkészletet szerez be a szállítótól, melyet két hónap múlva kell kiegyenlítenie.

Határozza meg a döntések típusait! Válaszát a pénzügyi döntések formái mellé írja, a gazdasági események előtt lévő számok jelölésével!

Hosszú távú befektetési döntések:

Hosszú távú finanszírozási döntések:

Rövid távú pénzügyi döntések:

3. feladat

A munkacsoport megbeszélésen új munkatárs érkezett. A megbeszélés után Öntől kérdezi meg azokat a fogalmakat, melyeket nem értett. Értelmezze ezeket!

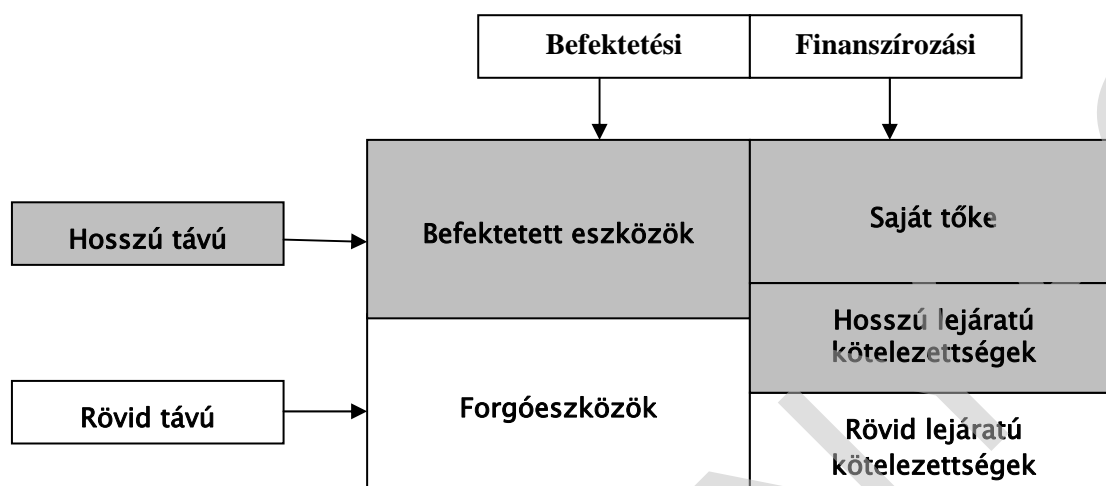
Finanszírozási döntések: _____

Rövid távú döntések: _____

Hosszú távú döntések: _____

MEGOLDÁSOK

1. feladat

2. feladat

Hosszú távú befektetési döntések: 1

Hosszú távú finanszírozási döntések: 4

Rövid távú pénzügyi döntések: 2, 3, 5

3. feladat

Finanszírozási döntések: a vállalkozás miből fizeti ki a megvásárolt számítógépet, tintapatront, alapanyagot.

Rövid távú döntések: az alapanyag beszerzésére és a szállítói kötelezettségek kiegyenlítésére vonatkoznak, ezek a döntések 1 éven belüli hatással vannak a vállalkozás működésére és gazdálkodására.

Hosszú távú döntések: azok a döntések, melyek a számítógép vásárlásra vonatkoznak, azaz a befektetett eszközökre, valamint arra, miből lesznek azok finanszírozva pl. saját tőkéből, illetve idegen tőkéből.

AZ ESZKÖZ ÉS FORRÁSSZERKEZET EGYEZTETÉSE

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

1. Az Ön családja egy Balaton parti kisvárosban házi tejterméket árusító üzletet vezet. Ön a számlázási és finanszírozási feladatokat végzi. Májustól a forgalom növekszik, augusztusban kiteljesedik, majd szeptember végére visszaáll a megszokott, viszonylag stabil szintre. A megnövekedett forgalom a nyáridényben jelentős tejtermék vásárlását igényli a beszállítóktól. A szállítók naponta friss tejtermékkel és péksüteménnyel látják el az üzletet, de a fizetési határidőt maximum 1 hétben állapították meg. Gondolja végig, milyen finanszírozási lehetőségei vannak! Gondoljon arra, hogy az üzletben éves viszonylatot tekintve, vannak olyan eszközök, melyek a forgalmazás folyamatos, zavartalan ellátásához szükségesek. Ugyanakkor nyáron a tejtermékek és a péksütemények iránti igények megnövekednek.
2. A család a nyári forgalom alapján azt tapasztalja, hogy termékei iránt a környéken is nagy az érdeklődés. Ezért tervezik, hogy mobil tejboltot is működtetnének. Ehhez egy tejterméket szállító gépkocsira van szükségük, valamint az engedélyek beszerzése is jelentős költséggel jár. Ön elemzést készít a jelenlegi eszközállományról és a vállalkozás forrásszerkezetéről. Mit mutat be a családnak?
3. Lehetőségük van a szükséges tervezett kiadások 80%-ának finanszírozására éves futamidejű hitelt felvenni. A bank nem számol fel kezelési költséget, a kamat mértéke a pénzügyi kamatlábbal megegyező. Megtalálták-e a mobil tejbolt megfelelő finanszírozási forrását?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A vállalkozások gazdasági tevékenységének folyamatos és zavartalan biztosításához megfelelő termelési eszközökre van szükség. A vállalkozások eszközszükséglete meghatározza tőkeszükségletüket. Az eszközök egy része tartósan szolgálja a vállalkozást, ezért ez tartós tőkelekötést igényel. Ugyanakkor vannak olyan eszközök, mint például a forgóeszközök, melyek mint igény általában egy éven belül megszűnik, ezért tartós tőkelekötést nem igényelnek. Ezeket az eszközöket **átmeneti forgóeszközöknek** nevezzük.

A **tartós eszközlekötés** a befektetett eszközök egészére és a forgóeszközök azon részére vonatkozik, melyek a gazdálkodás zavartalan viteléhez az adott gazdasági és technikai

feltételek mellett szükségesek. A vállalkozás maga dönt arról, hogy a forgóeszközök mely elemét, vagy annak részét minősíti tartósan lekötöttnek. Azok a forgóeszközök, melyek pl. a szezonális ingadozás hatására, a termelés jellege, vagy az alkalmazott technika sajátosságait figyelembe véve változik, átmeneti forgóeszköznek tekinthetjük.

A megkülönböztetés – tartós és átmeneti – a finanszírozás szempontjából szükséges, hisz a tartós eszközlekötés tartós forrást igényel, míg az átmeneti forgóeszköz finanszírozható rövid lejáratú kötelezettséggel. **Tartós forrás** a vállalkozás saját tőkéje és hosszú lejáratú kötelezettsége.

A nettó forgótőke a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek különbsége. Amennyiben a nettó forgótőke éppen a tartós forgóeszköz-lekötést finanszírozza, a vállalkozás betartja a „finanszírozási arany szabályt”, azaz a vállalkozás tartós eszközlekötést tartós forrással, az átmeneti eszközlekötést rövid lejáratú kötelezettséggel finanszírozza. A források lejáratja összhangban van az eszközök megtérülésével.

Finanszírozási stratégiák

A források lejáratja nincs mindig összhangban az eszközök megtérülésével. Ebből a szempontból három finanszírozási stratégiát különböztetünk meg:

- agresszív finanszírozási stratégia,
- szolid finanszírozási stratégia, és
- konzervatív finanszírozási stratégia.

Az agresszív finanszírozási stratégia

Befektetett eszközök	Saját tőke
Tartósan lekötött forgóeszköz	Hosszú lejáratú kötelezettségek
Átmeneti forgóeszközök	Rövid lejáratú kötelezettségek

Jellemzője:

A vállalkozás a tartósan lekötött forgóeszközök egy részét rövid lejáratú forrásokkal finanszírozza. A vállalat eszközeinek finanszírozásában alacsonyabb szintet képviselnek a tartós források, mint amelyet az eszközök megtérülési idő szerinti struktúrája megkövetelne. A finanszírozási stratégia általában kisebb kamatkiadással jár, de veszélyes, mert vállalkozásnál likviditási gondok léphetnek fel, melyek növeli a pénzügyi kockázatot.

A szolid finanszírozási stratégia

Befektetett eszközök	Saját tőke
Tartósan lekötött forgóeszköz	Hosszú lejáratú kötelezettségek
Átmeneti forgóeszközök	Rövid lejáratú kötelezettségek

Jellemzője:

A vállalkozásnál a források lejáratára és az eszközök megtérülési struktúrája pontosan megegyezik, azaz betartja az illeszkedés szabályát. A tartós eszközöket tartós forrással, míg az átmeneti forgóeszközöket rövid lejáratú kötelezettséggel finanszírozza.

A konzervatív finanszírozási stratégia

Befektetett eszközök	Saját tőke
Tartósan lekötött forgóeszköz	Hosszú lejáratú kötelezettségek
Átmeneti forgóeszközök	Rövid lejáratú kötelezettségek

Jellemzője:

A vállalkozás óvatos finanszírozási politikát folytat, mert eszközeinek finanszírozásában magasabb szintet képviselnek a tartós források, mint amelyet az eszközök megtérülési idő szerinti struktúrája megkövetelne. Az átmeneti forgóeszközök egy részét a vállalkozás hosszú lejáratú kötelezettséggel finanszírozza. Ez a finanszírozási stratégia költségtöbblettel jár, drága és hozamcsökkenést okozhat.

Összefoglalva:

Az illeszkedési elvben a források lejáratának és az eszközök megtérülésének összhangja fogalmazódik meg követelményként. A tartós eszközállomány tartós finanszírozási forrást igényel, az átmeneti forgóeszköz-állomány rövid lejáratú forrásokat. A vállalkozás akkor jár el helyesen, ha betartja a finanszírozási aranyszabályt, azaz szolid finanszírozási stratégiát alkalmaz.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Ön otthon lakásfelújítást végez. Megtakarítása nem fedezi a kiadásokat, ezért felhasználja bankszámlájának „A” hitelkeretét.

Gondolatébresztő!!!

Az „A” hitelkeret rulirozó jellegű (a folyószámlához kapcsolódik, és a bankszámlára érkező pozitív pénzáram esetén a hitel kiegyenlítésére használja automatikusan a hitelintézet).

Lakásfelújítás finanszírozására a folyószámlahitel jó megoldás?

2. **Gondolja végig a következő témákat**

- a vállalkozás tartós eszközei és azok megtérülése
- az eszközökhöz rendelkezhető finanszírozási forrás, figyelemmel az eszközök megtérülési idejére
- az átmeneti forgóeszközök szükségessége és finanszírozási lehetősége
- hova vezet, ha a vállalkozás gépbeszerzését rövid lejáratú forrásból finanszírozza

3. **Már megszerzett kompetenciák alkalmazása**

Rendszerezze a vállalkozás eszközeit megtérülésük alapján! Gondoljon a tehergépjárműre és az üzemanyagra!

Csoportosítsa a vállalkozás forrásait lejáratára alapján! Gondoljon az időtávra!

Fogalmak és meghatározások:

Agresszív finanszírozási stratégia: a tartósan lekötött eszközök egy részét rövid lejáratú forrásokkal finanszírozza a vállalkozás.

Átmeneti forgóeszköz: nem igényel tartós finanszírozási forrást, mivel egy éven belül az igény iránta megszűnik.

Konzervatív finanszírozási stratégia: az eszközök nagyobb hányadát finanszírozzák tartós forrásokkal, mint amekkorát az eszközök megtérülési idő szerinti struktúrája megkövetelne.

Szolid finanszírozási stratégia: a vállalkozás betartja az illeszkedési elvet, azaz tartósan lekötött eszközök egészét tartós forrással finanszírozza.

Tartósan lekötött eszköz: a befektetett eszköz és a tartós forgóeszköz.

Tartós forrás: a vállalkozás saját tőkéje és hosszú lejáratú kötelezettsége.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Húzza alá az Ön által helyesnek ítélt választ!

1. Agresszív finanszírozási stratégia esetén
 - a) a tartósan lekötött forgóeszközök állománya nagyobb, mint a nettó forgótőke
 - b) a cég a szakmai (ágazati) átlagnál kevesebbet fektet be forgóeszközökbe
 - c) a nettó forgótőke nagyobb, mint a tartósan lekötött forgóeszközök állománya
 - d) rövid lejáratú forrásokkal kizárólag átmenetileg lekötött forgóeszközöket finanszíroznak

2. A nettó forgótőke
 - a) a forgóeszközök és a rövid lejáratú források különbsége
 - b) a forgóeszközök tartósan lekötött állománya
 - c) a tartós forrásoknak a befektetett eszközöket meghaladó része
 - d) a forgóeszközök tartós forrásokkal finanszírozott állománya

2. feladat

Három vállalkozás nettó forgótőkéje a következő:

A vállalat	nettó forgótőke > 0
B vállalat	nettó forgótőke < 0
C vállalat	nettó forgótőke $= 0$

Milyen információt tud szolgáltatni főnökének az egyes vállalkozások eszközfinanszírozására vonatkozóan!

Melyik vállalkozás(ok)ról állapítható meg egyértelműen az alkalmazott finanszírozási stratégia!

3. feladat

A vállalkozás mérleg főösszege 100 000 EFt.

Saját tőke	60 000 EFt
Befektetett eszközök	35 000 EFt
Rövid lejáratú kötelezettségek	15 000 EFt
Hosszú lejáratú kötelezettségek
Tartós forgóeszköz	20 000 EFt

Mennyi a vállalkozás nettó forgótőkéje és milyen finanszírozási stratégiát alkalmaz a vállalkozás?

Ábrázolja az alkalmazott finanszírozott stratégiát!

4. feladat

A TLO Kft. mérlegének adatai:

MÉRLEG 2009. december 31. (Eft)

Eszközök

Befektetett eszközök		11 000
Forgóeszközök		9 000
I. Készletek	2 400	
II. Követelések	3 500	
III. Értékpapírok	800	
IV. Pénzeszközök	2 300	

Eszközök összesen: 20 000

Források

Saját tőke		7 400
Céltartalékok		0
Kötelezettségek		12 600
I. Hosszú lejáratú kötelezettségek	3 200	
II. Rövid lejáratú kötelezettségek	9 400	
Szállítók	4 600	
Hitel	4 800	

Források összesen: 20 000

Határozza meg az alkalmazott finanszírozási stratégiát, ha a forgóeszközök kétharmada átmeneti forgóeszköz!

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

1. Agresszív finanszírozási stratégia esetén
 - a) a tartósan lekötött forgóeszközök állománya nagyobb, mint a nettó forgótőke
2. A nettó forgótőke
 - a) a forgóeszközök és a rövid lejáratú források különbsége

2. feladat

Három vállalkozás nettó forgótőkéje a következő:

A vállalat	nettó forgótőke > 0	a vállalkozás forgóeszközeinek finanszírozásába bevon tartós forrásokat is
B vállalat	nettó forgótőke < 0	a vállalkozás agresszív finanszírozási stratégiát alkalmaz, mivel a befektetett eszközök egy részét rövid lejáratú kötelezettséggel finanszírozza.
C vállalat	nettó forgótőke $= 0$	a vállalkozás a teljes forgóeszköz-állományát rövid lejáratú kötelezettséggel finanszírozza, agresszív finanszírozási stratégiát alkalmaz.

3. feladat

$$35\ 000 + 20\ 000 + \text{átmeneti forgóeszköz} = 100\ 000 \text{ E Ft}$$

$$\text{átmeneti forgóeszköz} = 45\ 000 \text{ E Ft}$$

$$\text{Nettó forgótőke: } 20\ 000 + 45\ 000 - 15\ 000 = 50\ 000 \text{ E Ft}$$

Az alkalmazott finanszírozási stratégia konzervatív, mert a nettó forgótőke (50 000 E Ft) > tartós forgóeszköz (20 000 E Ft)

MFt	Eszköz	Forrás
100		
90	Befektetett eszköz	
80	35 000 E Ft	Saját tőke 60 000 E Ft
70		
60	Tartós forgóeszköz 20 000 E Ft	
50		
40		Hosszú lejáratú kötelezettség
30	Átmeneti forgóeszköz 45 000 E Ft	25 000 E Ft
20		
10		Rövid lej. köt. 15 000 E Ft

4. feladat

$$\text{Tartós forgóeszköz } 9\ 000 \text{ E} \times 1/3 = 3\ 000 \text{ E Ft}$$

$$\text{Átmeneti forgóeszköz } 9\ 000 - 3\ 000 = 6\ 000 \text{ E Ft}$$

A vállalkozás agresszív finanszírozási stratégiát alkalmaz, mivel a tartós forgóeszközökből 3 000 E Ft, és a befektetett eszközökből 400 E Ft értékűt rövid lejáratú forrással finanszíroz (9 400 E Ft - 6 000 E Ft).

Más levezetés, de a megoldással egyező következtetés elfogadható.

A nettó forgótőke negatív, tehát a vállalkozás agresszív finanszírozási stratégiát alkalmaz.

Vagy:

Tartós eszköz: $11\ 000 + 3\ 000 = 14\ 000 \text{ E Ft}$ = Tartós forrás: 10 600 E Ft, a tartós eszköz finanszírozási forrásából 3 400 E Ft hiányzik, melyet rövid lejáratú kötelezettségből pótol.

IRODALOMJEGYZÉK

dr. Horváth Zsuzsanna: Pénzügy I.–II. Nemzeti Tankönyvkiadó. 1999.

dr. Horváth Zsuzsanna: Pénzügyi példatár és feladatgyűjtemény Nemzeti Tankönyvkiadó. 2001.

dr. Tétényi Veronika: Pénzügyi és vállalkozásfinanszírozási ismeretek Perfekt. 2001.

Paróczai Péterné dr.: Pénzügyi és vállalkozásfinanszírozási ismeretek Perfekt. 2005.

Paróczai Péterné dr.: Példatár, teszt és esettanulmány a pénzügyi és vállalkozásfinanszírozási ismeretekhez Perfekt. 2005.

Benkőné dr. Deák Ibolya, dr. Gyulai László, Illés Ivánné dr., stano Imréné dr.: Pénzügyek Perfekt. 2006.

Illés Ivánné: Vállalkozások pénzügyi alapjai, On-line példatár SALDO. 2006.

Illés Ivánné: Vállalkozások pénzügyi alapjai SALDO. 2007.

A(z) 1969-06 modul 009-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 344 01 0000 00 00	Pénzügyi-számviteli ügyintéző
52 344 02 0000 00 00	Vállalkozási ügyintéző

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
14 óra

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató